

Sygn. akt II AKa 413/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Anna Zdziarska (spr.)

Sędziowie: SA – Ewa Jethon

SO (del.) – Anna Nowakowska

Protokolant: st. sekr. sąd. – Marta Kamińska

przy udziale prokuratora Renaty Śpiewak

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2022 r.

sprawy N. R. (1) (R.) z domu N., córki I. i L. z domu S., ur. (...) w K. (Ukraina)

oskarżonej o czyn z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 25 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

z dnia 26 lipca 2021 r., sygn. akt V K 63/21

- 1. zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonej N. R. (1) w punkcie II w ten sposób, że karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności orzeczoną w punkcie I warunkowo zawiesza na okres 3 (trzech) lat tytułem próby;*
- 2. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonej N. R. (1) w pozostałym zakresie;*
- 3. zasądza od Skarbu Państwa 885,60 zł. (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt groszy), w tym 23 % VAT na rzecz adv. E. K. – Kancelaria Adwokacka w W. tytułem wynagrodzenia za obronę pełnioną z urzędu w postępowaniu odwoławczym;*
- 4. zwalnia oskarżoną od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, wydatkami obciążając Skarb Państwa.*

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 413/21

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 26 lipca 2021r., sygn. akt V K 63/21.

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<i>1.3.2. Podniesione zarzuty</i>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia tj. art. 7 k.p.k. oraz wynikający stąd błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający istotny wpływ na treść wyroku poprzez dokonanie przez Sąd I instancji powierzchownej oceny materiału dowodowego w tym m.in. składanych przez oskarżoną wyjaśnień skutkujących przyjęciem, iż w nocy z 23 na 24 października 2020r. w miejscowości N. oskarżona działała w warunkach przekroczenia granic obrony koniecznej w czasie gdy H. P. nie kontynuował już zamachu skierowanego przeciwko jej zdrowiu i życiu. Prawidłowa zaś analiza materiału dowodowego wskazuje, że oskarżona zadała pokrzywdzonemu jeden cios nożem na wysokości XI międzyżebra	

	odpierając bezpośredni i bezprawny zamach na jej życie i zdrowie, co w myśl kontratypu obrony koniecznej, określonego w art. 25 § 1 k.k. winno prowadzić do uniewinnienia.	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana i uniewinnienie, a w przypadku uznania przez Sąd II instancji, że oskarżona przekroczyła granice obrony koniecznej – o uniewinnienie, bowiem działała pod wpływem strachu i wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami zamachu.
---	-----------	---	---

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
<u>2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

<u>2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów</u>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

<u>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</u>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC

ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	Zarzut obrazy prawa procesowego – tj. art. 7 k.p.k., prowadzący do błędnych ustaleń faktycznych – niezasadny.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Zarzuty apelacyjne nie mogły zostać uwzględnione, albowiem argumentacja zawarta we wniesionym środku odwoławczym w istocie stanowi polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji. Pomimo, że obrońca cytuje obszernie fragmenty wyjaśnień N. R. (1), to dokonuje ich oceny w sposób dowolny. Całościowa analiza praktycznie jedynego źródła dowodowego, jakim były wyjaśnienia oskarżonej nie prowadzi do wskazanego przez obrońcę wniosku, że N. R. odpierała bezpośredni bezprawny zamach na jej życie i zdrowie, lecz że przekroczyła granice obrony koniecznej w postaci ekscesu ekstensywnego, albowiem ugodziła pokrzywdzonego nożem w czasie gdy atak ustał.</p> <p>Na marginesie zauważyć należy, że stanowisko obrońcy uległo znaczącej przemianie, pomimo tego, że nie uległ zmianie materiał dowodowy. Jeszcze w toku postępowania przed Sądem I instancji złożył wniosek o wydanie wyroku skazującego w trybie art. 387 k.p.k. i wymierzenie N. R. (1) kary 1 roku pozbawienia wolności</p>		

z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat tytułem próby.

Przechodząc do konkretów, Sąd odwoławczy stwierdza, że wbrew stanowisku skarżącego to nie Sąd Okręgowy, zaś on sam dokonał wybiórczej oceny wyjaśnień oskarżonej, ograniczającej się do wybranych fragmentów, wyłącznie dla niej korzystnych.

Z protokołu przesłuchania przed prokuratorem N. R. (k. 35-36) wynika, że składała ona wyjaśnienia spontanicznie, następnie odpowiadała na pytania prokuratora. Wyłącznie z tej pierwszej części wyjaśnień, nota bene chaotycznych można by wyprowadzić wniosek taki jak obrońca, a mianowicie, że oskarżona będąc duszoną broniła się i zadała cios pokrzywdzonego tym co miała pod ręką, czyli nożem. Gdyby pod ręką była patelnia, to uderzyłaby patelnią. Chciała go odepchnąć i oddychać.

Poza sferą zainteresowania obrońcy pozostała druga część protokołu, gdzie odpowiadając na pytania prokuratora oskarżona wyjaśnia jak od początku wyglądało zdarzenie. W tym zakresie podała mianowicie, że po kłótni z konkubentem wyszła na zewnątrz domu zapalić papierosa. Wracając, na klatce schodowej spotkała rozgniewanego jej nieobecnością H. P., który złapał ją za kurtkę powodując rozerwanie, a po upadku na półpiętrze kopał po ciele. Potem podniósł ją trzymając ręką za szyję i jednocześnie dusząc. Oskarżona odepchnęła pokrzywdzonego i uciekła do mieszkania. Za nią do mieszkania przyszedł H. i kiedy był w korytarzu uderzyła go nożem. Dalej podała:

„w mieszkaniu on mnie już nie dusił, ani mnie nie bił – tak mi się przynajmniej wydaje”.

Wprawdzie wypowiedź ta nie jest kategorierna, lecz logicznie Sąd I instancji wyprowadził wniosek, że oskarżona wyprzedzając ewentualny atak, zadała H. P. cios nożem. Słusznie też sąd meriti uwzględnił we wnioskowaniu fakt, że N. R. przed rozprawą korzystała z pomocy prawnika ze S., który uświadomił jej, że ma znaczenie kiedy i z jakiego powodu zraniła pokrzywdzonego nożem. Stąd w toku rozprawy przed sądem oskarżona wyjaśniła, że ugodziła H. P. nożem w kuchni podczas duszenia. Zauważyć przy tym należy skłonność oskarżonej do „poprawiania” wersji zdarzenia na swoją korzyść, gdyż nawet wyjaśnienia składane w postępowaniu przygotowawczym spontanicznie nie uzasadniały użycia noża (tego co akurat miała pod ręką) w czasie duszenia, które miało miejsce „bardziej na klatce schodowej”. Poza tym sprzeczne z doświadczeniem życiowym byłoby przyjęcie, że oskarżona pomimo upływu czasu lepiej pamiętała zdarzenie niż wkrótce po nim.

Wniosek

Wniosek o uniewinnienie oskarżonej – niezasadny.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Uwiarygodnienie zarzutu dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów

wymaga w oparciu o fakty i ich pogłębioną logiczną analizę, że rzeczywiście sąd pominął dowody istotne dla rozstrzygnięcia o sprawstwie i winie, że włączył do podstawy ustaleń dowody nieujawnione, że uchybił regułom prawidłowego, logicznego rozumowania, lub że uchybił regułom wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego.

W przedmiotowej sprawie nie było bezstronnych świadków zdarzenia, zaś zeznania H. P. nie przyczyniły się znacząco do poczynienia ustaleń faktycznych z uwagi na zmienność, która przejawiała się odwoływaniem do niepamięci, czy wypadkowego „draśnięcia” podczas trzymania oskarżonej za szyję.

Sąd Okręgowy oparł rozstrzygnięcie na całokształcie okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, z tym że zgodnie z danymi mu uprawnieniami jednej grupie dowodów dał przymiot wiarygodności, innym zaś tego waloru odmówił. Ponadto wykazał tok rozumowania i logicznie uzasadnił w jakim zakresie i dlaczego uznał wyjaśnienia oskarżonej za wiarygodne. Z uwagi na prawidłowo ustalony stan faktyczny, brak było podstaw o uwzględnienie wniosku apelacyjnego o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie N. R. (1) od popełnienia zarzuconego mu czynu. Trafna była konstatacja Sądu Okręgowego, że w przedmiotowej sprawie istniał związek przyczynowo – sytuacyjny z bezprawnym zamachem na zdrowie oskarżonej przez pokrzywdzonego i podjętą przez nią spóźnioną obroną, w sytuacji gdy zamach ustał. W przypadku przekroczenia granic obrony koniecznej – wniosek o uniewinnienie nie był zasadny.

Podobnie za niezasadny uznany został wniosek alternatywny o uniewinnienie z powodu przekroczenia granic obrony koniecznej pod wpływem strachu i wzburzenia usprawiedliwionych okolicznościami czynu. Pierwsze co należy wskazać, że obrońca taki wniosek winien był poprzedzić zarzutem dokonania błędnych ustaleń faktycznych, czego jednak nie uczynił. Uzasadnienie apelacji także nie zawiera argumentacji mogącej prowadzić do takiego wniosku.

W powyższej sytuacji do wniosku o uniewinnienie można odnieść się tylko in abstracto. Przyjmuje się, że strach lub wzburzenie jedynie towarzyszące ekscesowi nie mogą stanowić podstawy do wyłączenia karalności za czyn zabroniony popełniony w warunkach przekroczenia granic obrony koniecznej. Do zastosowania instytucji, o której mowa w art. 25 § 3 k.k. nie jest wystarczające ustalenie, że sprawca odczuwał strach kiedy podejmował działania będące przekroczeniem obrony koniecznej, a niezbędne jest dodatkowe ustalenie, że stan ten był usprawiedliwiony okolicznościami zamachu. Za takie okoliczności uważa się zaskoczenie, nocną porę, niewiedzę co do ilości napastników.

Do zdarzenia doszło co prawda w porze nocnej, lecz oskarżona znała H. P., gdyż był jej konkubentem i nie była zaskoczona jego agresywnym zachowaniem, gdyż wielokrotnie zetknęła się z takim w przeszłości. Zapewne odczuwała strach i wzburzenie, ale były to naturalne negatywne uczucia towarzyszące zajściu,

nieuzasadniająca zastosowania art.
25 § 3 k.k.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<u>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy w zakresie winy i kary.	
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy	
Ponieważ Sąd odwoławczy podzielił w całości ustalenia Sądu I instancji i nie podzielił zasadności zarzutów apelacyjnych, nie uwzględnił wniosku o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonej.	
<u>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Wyrokiem z dnia 11 października 2022r., sygn. akt II AKa 413/21 Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił zaskarżony wyrok wobec oskarżonej N. R. (1) w punkcie II w ten sposób, że karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności orzeczoną w punkcie I warunkowo zawiesił na okres 3 (trzech) lat tytułem próby.	
Zwiąże o powodach zmiany	

Oskarżona nie jest osobą zdemoralizowaną, zaś zachowania agresywne nie stanowią u niej naturalnego sposobu rozwiązywania konfliktów. Zważywszy na przyczynienie pokrzywdzonego do zaistniałego zdarzenia – Sąd II instancji uznał, że nie jest konieczne warunkowe zawieszenie wykonania kary na maksymalnie długi okres czasu.	
---	--

<u>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
<u>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</u>	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia	
4.1.	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	
<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>	

5.4. <u>Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</u>	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	O wynagrodzeniu za obronę pełnioną z urzędu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie § 17 ust. 1 pkt 5 i § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu. Uwzględniono także fakt, że obrońca uczestniczył w dwóch terminach rozpraw.
6. Koszty Procesu	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Na podst. art. 624 § 1 k.p.k. sąd zwolnił oskarżoną od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, wydatkami obciążając Skarb Państwa. Istniały bowiem podstawy do uznania, że uiszczenie kosztów byłoby dla N. R. (1) zbyt uciążliwe.

7. PODPIS
Anna Zdziarska Ewa Jethon Anna Nowakowska

1.3. <u>Granice zaskarżenia</u>	
Kolejny numer załącznika	1
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca

Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie dnia 26 lipca 2021r., w sprawie o sygn. akt V K 63/21	
<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
<u>1.4. Wnioski</u>			
#	uchylenie	#	zmiana